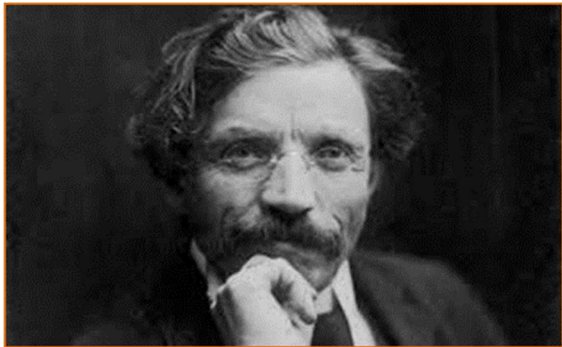

Sholem Aleichem

Sholem-Aleichem (1859-1916) hette egentligen Sholem Rabinovitch. Han föddes in i en rik, chassidisk familj i en shtetl i Ukraina. Han är en av de mest lästa och omtyckta, och kanske den mest originella författaren som skrivit på jiddisch.

Sholem-Aleichem var oerhört produktiv och mångsidig och skildrade med humor den judiska befolkningen på landsbygden i slutet 1800-talet. Det populäraste verket, som också filmatiserats som musikal, är Tevje der milchiker – Tevje mjölkmannen (Spelman på taket). Här skildras visdomen och förmågan till självironi, förmågan att "lachn fun tsores" att skratta trots motgångar och lidande, som drabbade judarna genom antisemitism, pogromer och fattigdom. Den godmodige mjölkmannen, Tevje, talar och grälar med Gud på jiddisch och filosoferar på judiskt sätt kring allt som händer.

[Youtubeklipp](#) ur filmen "Fiddler on the roof".

Författaren skapade också figuren Menachem Mendl, en *luftmentsh*, mannen som drivs att ständigt förlita sig på hoppet, tidsandan och en och annan nödlösning. Menachem Mendls försöker att bli rik genom börsaffärer och lever ett utsvävande liv. Han misslyckas dock. Detta beskrivs som en brevväxling mellan honom och hans snusförnuftiga fru, Shejne-Shejndl. Kanske bär Menachem Mendl drag av sin egen far och även av honom själv. Fadern förlorade så småningom sina rikedomar och Sholem själv blev bankrutt genom ohejdade börsaffärer.

Det som karakteriserar Sholem-Aleichems verk är kärleksfull humor och självironi och den judiska befolkningens sätt att tala på med en blandning av jiddisch, hebreiska och slaviska språk. Han blandar friskt bibliska uttryck med folkliga uttryck. Miljön i hans verk är ofta Kasrilevke, en fiktiv judisk shtetl någonstans i Ukraina.

Andra verk är Motl Pejsi dem chazns zun (Motl kantorns son), Fun Kasrilevke, (Från Kasrilevke) och Funem jarid, (Hem från marknaden).